کێ قەرزاری ڕاستەقینەی کێیە؟..

سەلام عومەر

لەم قۆناغە سەختەدا کە هاووڵاتییانی کوردستان بەدەست بارگرانیی گوزەران و لەکەوتە داراییەکانەوە دەناڵێنن، بڕیار و داواکارییەکانی حکومەت و وەزارەتی کارەبا بۆ کۆکردنەوەی قەرزە کۆنەکان، پرسیارێکی جەوهەری و بنەڕەتی دەورووژێنێت، تەرازووی دادپەروەری لەم نێوەندەدا لەسەر چ بنەمایەك دارێژراوە؟
داواکردنەوەی قەرزەکانی کارەبا لە هاووڵاتییان لە کاتێکدایە کە بیرەوەریی خەڵك هێشتا بەدەست زامە داراییەکانەوە دەناڵێنن، چۆن دەکرێت حکومەت داوای مافی خۆی بکات، کاتێك خۆی گەورەترین قەرزارباری ناو ماڵەکانە؟
١٥ مووچەی تەواو فەوتاو و نزیکەی ٤٠ مووچە بە لێبڕینەوە دابەشکراو، ئەو بارگرانییە گەورەیەیە کە هاووڵاتییان و فەرمانبەران تەنیا لە پێناو مانەوەی قەوارەکەدا دانیان پێدا گرت و بەدەنگییان لێکرد.
ئەگەر زمان و لۆژیکی قەرز بێتە کایەوە، دەبێت سەرەتا حکومەت شایستە داراییە دزراو و فەوتاوەکانی فەرمانبەران بگەڕێنێتەوە، ئینجا داوای شایستەکانی خۆی بکات.
ئەوە یاسایە و دادپەروەری دەڵێ: کەی حکومەت قەرزەکانی خۆی بە هاووڵاتییان دایەوە، ئەوکات با داوای قەرزەکانی خۆیشی بکاتەوە.
ئینجا، مەتەڵەی نەوت و سووتەمەنی بیر حکومەت دێنینەوە، بۆچی تەنیا کەڕەتێك باری سەر شانی خەڵك سووك ناکرێت؟ پرسیارێکی تری جدی کە ئەمڕۆ لە ناخی هەموو تاکێکی ئەم نیشتمانەدا دەنگی داوەتەوە، پرسی پاڵاوتنی ٥٠ هەزار بەرمیل نەوتی ڕۆژانەیە کە بۆ پێداویستیی ناوخۆ بەکاردێت.
ئەگەر ئەم بڕە گەورەیە لە نەوت لە ناوخۆدا دەپاڵێورێت، بۆچی نرخی بەنزین و سووتەمەنی ڕۆژ بە ڕۆژ لە بەرزبوونەوەدایە؟
بۆچی لەبری ئەوەی ئەم سامانە سروشتییە ببێتە هۆکارێك بۆ سووکردنی باری سەر شانی هاووڵاتییان، دەکرێتە ئامرازێکی تر بۆ گرانبوونی تێچووی ژیان؟
داهاتی ئەم سەرچاوە گرنگە بۆ کوێ دەچێت و بۆچی خەڵك لە سادەترین سوودەکانی بێبەشن؟
دەزانن ئەوە زەنگی ئاگادارکردنەوە و سنوور بەزاندنی ئارامی و ئەگەری تەقینەوەیە،

هەر گوشارێك سنوورێكی هەیە، تاقیكردنەوەی بەردەوامی دانبەخۆداگرتنی میللەتێك كە ساڵانێكە لەژێر باری قەیرانی دروستكراودا دەژی، یارییەكی مەترسیدارە، ئەگەر ئەم سیاسەتە توند و یەكلایەنەی فشار بەردەوام بێت و گوێ بە هاواری بژێوی خەڵك نەدرێت، دۆخی دەروونی و كۆمەڵایەتیی كۆمەڵگە بەرەو تەقینەوەیەكی ناچاری دەڕوات، بڕیاربەدەستان دەبێت باش بزانن كە كاتێك ه□□□ی سووری بژێوی دەبەزێنرێت، هیچ كەس لە زیانەكانی ئەو تەقینەوەیە بێبەش نابێت و زەر□ر□□ندی یەكەم و گەورەترین دۆڕاو خودی دەسەڵات دەبێت كە متمانەی جەماوەری بە تەواوی لەدەست دەدات.

حكومەت پێش ئەوەی تەنیا وەك باجكۆكەرەوەیەكی بێبەزەیی دەربكەوێت، دەبێت ڕۆڵی پارێزەری ژیانی خەڵك بگێڕێت، داواكردنی ئەركەكان، پێویستی بە دابینكردنی مافەكانە، پێش ئەوەی درەنگ بێت، پێویستە بەم بڕیارە یەكلایەنانە و ناڕەوایانەدا بچنەوە، چونكە شكۆ و ژیانی هاووڵاتییانی كوردستان هێڵی سوورە و شایستەی ڕێزگرتنە، نەك گوشاری بەردەوام، تۆ قەرزی كۆن دەوروژێنی قەرزەكانی هاوڵاتیانیش هەڵسەنگێنە كە لەسەر تۆن.

باشە با مەترسیەكی دی بیر دەسەڵاتی بنەماڵەیی بهێنینەوە، لەوكاتەی داوای قەرزی كۆنی كارەبا دەكات، ئاگادارن ماوەی 18 مانگ دواكەوتنی پێكهێنانی حكومەت و پەكخستنی تەواوی جومگەكانی پەرلەمان، تەنها قەیرانێكی سیاسیی كاتی نییە، بەڵكو نیشانەیەكی ڕوون و بێپەردەیە لە داڕمانی متمانەی هاووڵاتیان بەو سیستمە بەڕێوەبردنەی كە ساڵانێكە لە نێوان كێبڕكێی دوو بنەماڵەی سیاسیدا گیری خواردووە. ئەم دۆخە چەقبەستووە ڕاستییەكی تاڵمان پێدەڵێت ئەوانەی ناتوانن لە پێناو بەرژەوەندیی گشتیدا لەسەر مێزێكی نیشتمانی ڕێكبكەون، ڕەنگە شایستەی بەڕێوەبردنی دیوەخانێكی عەشایەریش نەبن، نەك دامەزراندنی حكومەتێكی دامەزراوەیی و پاراستنی دەزگا یاسایی و شەرعییەكانی گەلێك.

لەكاتێكدا كە كۆمەڵگا پێویستی بە دامەزراوەی بەهێز، دادپەروەریی كۆمەڵایەتی و ئابوورییەكی سەقامگیرە، ململانێكان هێندە بچووك كراونەتەوە كە تەنها لە بازنەی شەڕە كورسی و دابەشكردنی دەسەڵاتدا دەخولێنەوە، پەرلەمان كە دەبوو سەكۆی بڕیارە چارەنووسسازەكان و دەنگی گەل بێت، كراوەتە قوربانیی بەرژەوەندییە تەسكە حزبی و بنەماڵەییەكان، ئەم نەریتی بەڕێوەبردنە، چەمكی دەوڵەداری بەتاڵ كردووەتەوە و تەنها ناونیشانێكی بێ ناوەڕۆكی لێ هێشتووەتەوە.

مەترسیی گەورە لەوەدایە كە ئەم فەوزا و ململانێ ناوخۆییانە لە بۆشاییدا ڕوونادەن، وڵاتانی هەرێمایەتی، كە چاویان بە قەوارەی

سیاسی و دەستووریی هەرێم هەڵنایەت، لە پشت پەردەی ئەم ناکۆکیانەوە وەستاون و هەر ئەم پەرتەوازەییە دەکەنە باشترین بیانوو بۆ لاوازکردن و هەڵوەشاندنەوەی قەوارەی هەرێم، کاتێك ناوماڵی کوردی خۆی بەچەند کورسیی□کەوە سەرقاڵ کردووە، ڕێگا بۆ دەستوەردانی دەرەکی و سڕینەوەی دەستکەوتە مێژووییەکان خۆشتر دەبێت و کورسی و بەڕەکان لەژێر پێی دەسەڵات دەردێنن.

لەم نێوەندەدا، پرسیارە جەوهەرییەکە کە ویژدانی هەر تاکێکی ئەم نیشتمانە دەهەژێنێت ئەوەیە، داخۆ ئێوە قەت بیرتان کردۆتەوە؟ کەی بەرژەوەندیی باڵای نیشتمان دەبێتە پێوەر بۆ بڕیارەکانتان؟

مێژوو بەزەیی بە کەسدا نایەتەوە، ئەگەر ئەمڕۆ عەقڵییەتی دیوەخان و شەڕی کورسی جێگەی عەقڵییەتی دەوڵەتداری و پاراستنی قەوارەی یاسایی بگرێتەوە، ئایندەیەك نامێنێت تا لۆمەی نەیارانی دەرەکی بکەین، چونکە داڕمانەکە پێش هەر شتێك، بە دەستی خۆمان و لە ناوخۆوە دەستی پێکردووە، بۆیە واز ل□ قەرزە کۆنەکان بێنن، یەکسانی بۆ تاکەکانی ئەم هەرێمە بگەڕێننەوە و رەچاوی پلانەکانی نەیاران کەن کە مەترسین بۆسەر هەموان.